

בני יששכר מאמרי חדש תשרי מאמר ד' דרוש ו'

כתובות פד

עניין: לכושל שבהן

והנה בזה יש חילוקים שונים, דהנה בעת רצון ורחמים כאשר ימינו ית"ש פשוטה לקבל שבים, הנה יש להשב סייעתא דשמיא, ותיכף כשיוגמר בדעתו לשוב ויתחיל בוידוי והתנצלות לפני בוראו הנה הש"י ממקומו יפן אליו ברחמים להאיר אור הנפש בחומר הגוף ויתפעלו איברי הגוף ותהיה התשובה אמיתית מעומקא דלבא ולא יצטרך לייסר הגוף בסיגופים שונים, משא"כ ח"ו כאשר מדת הדין מתוח הנה אין להאדם סייעתא כ"כ והקטרוג גובר, והגם שירצה האדם לשוב הנה החומר מונע מחמת רוב עבירות ועונות ויצטרך לייסר את גופו לכתשו מזוהמיותו ומי יודע אם יעמוד בזה.

וזהו שיש לפרש בדברי ר' מאיר בפירושו לדברי הנביא, שובה ישראל עד י"י אלקיך, בעוד שמאיר הוי"ה ברחמים גלי שבים פתוחים כוונים^(ג), כי מי יודע פן תתגבר ח"ו מדת הדין ואז לא יהיה סייעתא, וזהו כי כשלת בעונך, מלשון ינתנו לכושל שבהם [כתובות פד]. היינו החלש, רצ"ל על ידי עונך בעוה"ר כביכול נתחלש מדת הרחמים ומוכן ח"ו להתגברות ההיפך, ואז ח"ו לא יהיה סייעתא מלעילא ואז אפילו אם תרצה לשוב לא תוכל להתחרט ולקבל מעומקא דלבא עד אשר תצטרך לכתש את הגוף בסיגופים, וזהו שפירש, מפני מה אני אומר לך כזאת, הלא תשובה בכל עת מהני, לזה סיים הנביא החילוקים, לזה אני מזהירך שתמהר התשובה בזמן הרחמים כי קחו עמכם דברים ושובו אל י"י, היינו בזמן הרחמים כשתשובו אל י"י די ליקח עמכם דברים דברי וידוי ודברים כבושים ותיכף יתפעל הלב לשוב באמת כי אז ימינו פשוטה לקבל שבים ומסייעין להשב מן השמים.

כא) במדרש שובה ישראל עד הוי"ה אלקיך, בשם רבי מאיר תני עד הוי"ה עד שהוא במדת הרחמים ואם לאו אלקיך עד לא יתעביד סגוריא קטגוריא ניל"ש ח"ב רמו תקל"ב], כוונתו ג"כ לתרץ מהו עד י"י אלקיך וכי ישנה תשובה שאינה מגעת עד הוי"ה, על כן ביאר ר' מאיר דהנביא הכי קאמר, בודאי התשובה מועלת להאדם תמיד, עכ"ז אינו דומה התשובה בעת רצון כשהרחמים גוברים אז הוא בקלות התשובה משא"כ בזמן התגברות הדינים, וכוונת הנביא בתיבת עד מלשון בעוד, היינו בעוד הוי"ה מדת רחמים, כי כשתתעצל ח"ו בזמן הרחמים, כשיתהווה ח"ו פעולת הדין אלקיך הוא מדת הדין מי יודע אם יהיה לך סייעתא כ"כ לתשובה, ולפי"ז זהו מה שמפרש הנביא אח"כ קחו עמכם דברים ושובו אל י"י, דקשה מה הן הדברים, וגם מהו הנרצה אומרו שנית ושובו אל י"י הרי כבר פתח שובה ישראל, וגם הנה למעלה אמר עד הוי"ה אלקיך וכאן א"ל הוי"ה, ולפי הנ"ל יונח, הנה יעץ הנביא למהר ולהחיש התשובה בעוד הרחמים גוברים קודם שיתגבר מדת הדין.

דרושי הצ"ח דרוש ז, א

(ג) אם מדה זו שהקב"ה מקבל שבים היא מצד מדת הרחמים, או היא גם מצד המשפט במדת הדין, ואמרת לך חלק בין הפרקים שתשובת המשקל שהאריכו כל ספרי המוסר בסיגופים די משקל הנאת העכירה, אם עשה כן, תשובה זו היא גם מצד הדין, אבל תשובת הוידוי והחרטה בלי סיגופים לזה צריך מדת הרחמים, והנה